

toplumsal özgürlük

20 TL / Kasım 2025

Halkın seçeneği demokratik cumhuriyet

Kış herkese “eşit” gelmiyor. Herkes kışa hazırlanıyor ama farklı farklı. Sermayedarlar bu kış işçinin emekçinin, halkın gırtlığını daha da sıkıya hazırlanıyor. Yoksulluk, işsizlik, açlık, pahalılık ve sefalet düzeni adım adım koşulaşıyor. Önümüzdeki günlerde sınıf savaşı da kış kadar çetin geçecek. Biz de hazırlanalım!

Vergiler işçiye teşvikler patrona! Geçtiğimiz OVP’nin işçi sınıfını yoksullaştırıp emeğini değersizleştirmesi yetmemiş olacak ki yeni OVP daha da sert geliyor. Sermaye güçleri tarafından çok açık bir savaş ilanı olan OVP ile sermayenin yapısal krizlerini aşma yollarının faturası yeniden işçi sınıfına ödetilmek isteniyor. Güvencesizlik ve esnek çalışmanın öni daha da açılırken kamusal haklar tırpanlanıyor.

OVP adım adım işletilir ve buna uygun şekilde meclise gelen bütçe tartışılırken vergi sistemi her şeyi açıkça gösteriyor: Ülkeyi, yaşamı ayakta tutan vergiler halkın alınterinden tırpanlanırken patronlara teşvik ve vergi affı yağıyor!

Çete, mafya ve tarikat sarmalı Faşizm kendini toplumsal ve siyasal alanda kurumsallaştırırken şiddetin ve cezasızlığın öni de açılıyor. Dünya uyuşturucu ve çete-mafya ağlarının “tercih” ettiği ülke konumuna gelen ülkemizde, bu ağlar mahallelere kadar sızıyor. Toplumsallık, bu ağlar aracılığıyla parçalanıyor. ABD ile yapılan “antlaşma” parlatılırken aslında olanın ülkeyi emperyalizmin boyunduruğuna daha da itmek olduğu, nadir top-rak elementleri ile olacak olanın

bir ülkenin doğasının nasıl talan edileceği gizleniyor. Şimdilerde 11. Yargı Paketi taslağı olarak dolaşan paket de açıkça gösteriyor ki var olan haklar da gasp edilmek isteniyor. Kadınlardan gençlere, LGBTİ+’lardan ekolojistlere kadar tüm toplumsal güçler bu darbe ve saldırılarla zayıflatılmak, biriken ve yan yana gelen öfkenin örgütlenmesi engellenmek isteniyor.

Tahkim edilen faşizm Tüm bunlar olurken muhalefet daha da baskılanarak faşizm koşulaştırılıyor. Aynı anda “barış” süreci tüm riskleri ile birlikte devam ediyor; iktidar burada kendi iç ve dış hesaplarını yaparken Kürt halkı tüm riskleri ile bu zorlu süreçte barışa sarılıyor. Her tarafımızı saran faşizm kendini tahkim etmeye devam

ediyor. Bununla uyumlu ve buna hizmet eden sermaye politikaları işçi sınıfı üzerinde karanlık bir el gibi baskı kurmaya devam ediyor. Egemenlerin bu noktadan sonra geri dönme “şansı” yok. Tek seçenekleri, suç belenmiş ve müthiş bir servetler çevrelenmiş varlıklarını garantiye alacak bir rejimi inşa etmek.

Seçeneksiz değil! Kimseden kurtarıcılık bekleme-yelim, kimseden medet ummayalım! Gücümüzü fark edip onu örgütlülükle buluşturduğumuz koşullarda kurabileceğimiz bir demokratik cumhuriyet var önümüzde. Kış bu çetin savaşla geçebilir evet ama baharı kazanabiliriz. Demokratik bir cumhuriyeti kurabiliriz.

Suriye’de Kürtlerin karmaşık dengeleri

Ferhat Toros

Suriye’deki Kürtlerin siyasi ve askeri dengeler içindeki konumu, bölgesel ve uluslararası aktörlerin karmaşık ilişkileriyle şekillenmektedir. Suriye’de Kürtlerle HTŞ yönetimi arasında diplomasi-savaş dengesi “git-gelli” özelliğini koruyor. Ekim ayı boyunca yoğun ve hızlı bir görüşme trafiği yaşandı. Görüşmelerin ilk halkasını SDG-HTŞ ve ABD oluşturuyor ancak İsrail, Türkiye, Arap körfez ülkelerine doğru genişliyor. Bu duruma şimdi yeniden Rusya da dahil oldu.

(...) Devamı 4. sayfada

MESS’in ayak sesleri: Smart Solar grevi

Deniz Tuzcu

Türkiye’de sınıf mücadelesinin öncü güçlerinden metal işçilerinin büyük bir çoğunluğu için önümüzdeki iki yılın en önemli gündemi eşikte: MESS (Türkiye Metal Sanayicileri Sendikası) ile imzalanacak 2 yıllık toplu iş sözleşmesi. Birleşik Metal-İş, Türk Metal ve Özçelik-İş tarafından temsil edilen 150.000 işçiye kapsayacak anlaşma, 2026 yılı asgari ücreti gündeminin de yaklaştığı günlerde aslında tüm işçi sınıfını ve emekçileri yakından ilgilendiriyor. Sınıfın öncüsü metal işçilerinin MESS’e karşı alacağı bir zafer, sermayenin geneline karşı alınacak bir asgari ücret zaferini de kaçınılmaz kılacaktır.

(...) Devamı 2. sayfada

Bir bütçenin anatomisi: Sınıflar savaşı ve sermayenin itaat ekonomisi

2026 bütçesi, iktidarın meşruiyet kriziyle sermayenin kâr güdüsünün ortak ürünü olarak şekilleniyor. Bu asgari ücret görüşmelerinin seyrini de belirleyecek bir zemini oluşturuyor.

Juliana Gözen

Rakamların arasına gizlenmiş bir sınıf savaşımının yıllık raporudur, bütçe. Kimi zaman bu savaşım grevlerle, direnişlerle, meydanlarda yankılanan seslerle görünür olur. Kimi zaman ise rakamların soğuk diliyle, “mali disiplin”, “tasarruf” ya da “enflasyon hedeflemesi” gibi kavramların arkasına gizlenir. 2026 bütçesi de bu gizlenmiş savaşımın güncel biçimidir: sermayeye itaatin, emeğe tahakkümün yeni bir hamlesi. Toplumun hangi kesimlerinden

ne kadar kaynak toplandığını ve bu kaynakların kimlere aktarıldığını ortaya koyan çıplak bir sınıfsal harita olan bütçe teklifi geçtiğimiz günlerde TBMM’ye sunuldu. 2026 bütçesi, bir kez daha emeğin sırtındaki yükü ağırlaştırırken sermaye çevrelerine kaynak transferini sürdürerek bu haritanın güncel halini temsil ediyor. Neden mi bir kez daha? Bütçe politikalarının sınıfsal karakteri, 1980 darbesinden bu yana neredeyse değişmeden sürüyor. 24 Ocak kararlarıyla şekillenen neoliberal yeniden

yapılanma, devletin ekonomideki rolünü “piyasanın bekçisi” olmaya indirgedi. 1990’larda kamu hizmetlerinin özelleştirilmesi, 2000’lerde IMF programları ve AKP döneminde derinleşen borçlanma rejimi, aynı yönelimin farklı evreleridir. 12 Eylül’ün askeri zoru yerini finansal disipline bırakırken, bütçenin dili de bu disiplinin dili haline geldi. Artık devletin görevi, sermaye akışını güvenmeye almak; emeğin payını ise “enflasyonla mücadele” gerekçesiyle sürekli baskılamaktı. 2026

bütçesi tam da bu sürekliliğin güncel ifadesidir.

Emeğin sırtındaki yük, bütçenin sınıfsal tablosu

2026 bütçesinin toplam gideri 18 trilyon 929 milyar TL, geliri ise 16 trilyon 216 milyar TL olarak öngörülüyor. 2 trilyon 713 milyar TL’lik açık, vergi muafiyetlerinden vazgeçmek yerine, KDV ve ÖTV gibi tüketim üzerinden alınan vergilerle yük emekçilerin omzuna yükleniyor.

(...) Devamı 2. sayfada

Emperyalizm bölgede işi yokuşa sürüyor

Özcan Avcı

Bölgede birçok şey aynı anda hareket halinde. Birden çok gerçekliği aynı anda yaşıyoruz. Suriye’den Lübnan’a, İran’dan Gazze’ye, Körfeze doğru olanı bir süzgeçten geçirelim. ABD’nin sömürge valisi Barrack 13 Ekim Gazze zirvesi sonrası yaptığı konuşmasında, Lübnan’ın yeniden onarılması hususunda Lübnan halkını bir kere daha tehdit etmiş. Tehdit o ki, Lübnan Hizbullahı eğer artık silahlarını bırakıp siyasetten de çekilmezse ABD’nin terör örgütlerine karşı başlattığı sıfır tolerans dalgasında ülke kaybolacakmış!

(...) Devamı 6. sayfada

Sömürge Saray’a isyan bayrağı mı açtı?

Bir dönemdir Kıbrıs’ta işler Saray için yolunda gitmiyor. Ada adeta kriz üreten bir makine gibi.

2026 bütçesinin kaldırıcı kim?

Bütçe sarayın ülkeyi yönetirken sınıfsal tercihlerinin somut olarak yansıtıldığı ekonomik metindir.

İktidarın mega projeleri ve su kıtlığı

Su kıtlığı “doğal” bir sonuç değil; devlet tarafından yapılan “planlı” bir seçimin sonucu.

POLİTİKA

Bir bütçenin anatomisi: Sınıflar savaşı ve sermayenin itaat ekonomisi

Bütçe politikalarının sınıfsal karakteri, 80 darbesinden bu yana neredeyse değişmeden sürüyor. 24 Ocak kararlarıyla şekillenen neoliberal yeniden yapılanma, devletin ekonomideki rolünü “piyasanın bekçisi” olmaya indirgedi.

Juliana Gözen

(...) 1. sayfadan devam

Yalnızca KDV 3,99 trilyon lira (yüzde 29), ÖTV ise 2,53 trilyon lira (yüzde 18,4) tutarında olacak. Gelirine bakılmaksızın herkesin aynı oranda ödediği bu vergiler, fiilen işçiden, emekliden, işsizden alınan bir adaletsizlik vergisine dönüşmüş durumda. 2026 bütçesinin gelir kalemlerinin neredeyse yarısının dolaylı vergilerden oluşması tesadüf değil.

Bu, neoliberal düzenin temel işleyişidir. Emegin ürettiği artı değer önce üretim aşamasında, ardından tüketim sürecinde yeniden sermayeye aktarılır. Bütçe teklifine göre, kurumlar vergisindeki (işletmelerin açıkladıkları net kârından alınan vergi) artış yalnızca yüzde 1,9 olarak öngörülürken, gelir vergisinde hedeflenen artış yüzde 39,55'e ulaşılıyor. Bu, 2026'da işçilerin ücretlerinden alınacak toplam gelir vergisinin, patronlardan alınacak kurum

vergisine kıyasla yaklaşık 21 kat daha fazla artırılacağını gösteriyor. Yani devlet, vergi yükünü doğrudan emeğe yıkarken, sermaye lehine muafiyetleri sürdürerek gelir dağılımındaki eşitsizliği derinleştiriyor. Hükümetin bütçe sunumundaki temel iddia, “enflasyonla mücadele ve mali disiplin”. Ancak bu disiplinin hedefi, emegin maliyetini düşürmekten ibarettir. Ücretlerin bastırılması, kamu harcamalarının kısılması ve sosyal yardım-

ların “sadaka ekonomisi”ne indirgenmesi, tam da bu mali disiplinin araçlarıdır. Oysa savunma harcamalarına ayrılan payın yüzde 20'ye yaklaşması, iktidarın önceliklerini çarpıcı biçimde ortaya koyuyor. Halkın artan yaşam maliyetleri, işsizlik, sosyal hizmet eksikliği ve borç yükleri gibi temel sorunlarına çözüm bulmak yerine, hükümet bütçeyi dış politika ve askeri strateji için kullanmayı tercih ediyor. NATO'nun harcaması artırma çağrılarının uyum, Türkiye'nin Ortadoğu'daki jeopolitik konumunu güvence altına almak için bir gerekçe olarak sunuluyor. Aynı zamanda, yönetimin meşruiyetinin zayıfladığı bir dönemde baskı aygıtlarını güçlendirmek, iç politika kontrolü sürdürmek için bütçe üzerinden kaynak aktarılıyor. Böylece, halkın ihtiyaçları değil, sermaye ve devletin stratejik çıkarları bütçe önceliklerini belirliyor.

2026'nın bütçesi, iktidarın meşruiyet kriziyle sermayenin kâr güdüsünün ortak ürünü olarak şekilleniyor.

Asgari ücret ve sermaye birikim rejimi
2026'nın bütçesi, iktidarın meşruiyet kriziyle sermayenin kâr güdüsünün ortak ürünü olarak şekilleniyor. Bu koşullar, yaklaşan asgari ücret görüşmelerinin seyri-

ni de belirleyecek bir zemini oluşturuyor. Asgari ücret bugün temel yaşam giderlerini karşılayan bir gelir olmanın ötesinde, sermaye birikim düzeninin belirleyici göstergesi olmuştur. Uluslararası finans kuruluşlarının “beklenen enflasyona göre zam” önerileri, IMF ve Dünya Bankası'nın Türkiye'ye “ücret artışında itidalli olun” telkinleri, emegin maliyetini düşürme çağrısından başka bir şey değildir. Bugün Morgan Stanley ya da JP Morgan'ın yüzde 20-25 zam tahminleri, tahmin değil; aslında doğrudan bir talimat niteliği taşıyor. Dolarla yısıyla sermaye sınıfı açısından asgari ücretin belirlenme biçimi, sermaye birikim rejiminin niteliğini ve Türkiye kapitalizminin uluslararası iş bölümündeki konumunu doğrudan etkiliyor. Bütçenin emekçilerin, işçilerin lehine değişmesi ancak güç ilişkilerini değiştirmekle mümkündür. Mesele gökyüzüne salınması için bırakılan “adil bir bütçe” temennisi değil; emegin ürettiği zenginlik üzerinde söz hakkını geri alma meselesidir. Bu söz hakkının somut ifadesi ise, servet üzerinden adil vergilendirme talebinin

yükseltilmesidir. Zira bütçe açığının yükünü emegin sırtına yıkan bu düzende, gerçek çözüm, sermayenin biriken servetine el koymadan mümkün değildir. 2026 bütçesi, eşitsizliği derinleştiren ve emeği borç yükü ve vergilerle ezme-ye devam eden bir tablo çiziyor, evet. Ancak bugün sarı sendikasının ablukasını yararak hakları için direnen Şık Makas'ta, kendi işinin patronu masalı altında ne çalışma saati ne de kazancında söz hakkı olmayan, güvencesiz ve uzun çalışma saatlerine karşı motorlarıyla direnen Yemeksepeti işçileri ve şimdi düşük ücret dayatmasına karşı metal fabrikalarında başlayan grevlerle bu tabloyu tersine çevirecek potansiyelin sinyalinin veriyor işçi sınıfı. Bu direnişlerin çoğalması, rakamlardan ibaret bir bütçe tartışmasını sınıfın gerçek gündemine dönüştürecek ve emegin ürettiği zenginlik üzerinde söz hakkını geri almayı somutlaştıracaktır. Ancak bu potansiyelin kalıcı bir güç haline gelmesi, parçalı ve dağınık mücadeleleri siyasal bir hatta taşıyacak, sınıfın çıkarlarını temsil eden bir odakla mümkündür. İşçilerin sermayeye karşı direnişi yayıldıkça bu odak güçlenecek ve o zaman ne patronlar ne de onların siyasal temsilcileri, bugünkü gibi tepeden buyruklar yağdırabileceklerdir.

MESS'in ayak sesleri: Smart Solar grevi

Nasıl ki MESS görüşmeleri sadece sözleşme kapsamındaki 150.000 işçiyi değil, tüm sınıflar savaşının seyrini belirleyecek ise, Smart Solar grevi de sadece Smart Solar işçilerinin meselesi değildir.

Deniz Tuzcu

(...) 1. sayfadan devam

MESS sürecinin öneminin sermaye ve sermayenin peşi sıra dizilenler de farkında. İşçi sınıfına yıllardır dayatılan sömür, yoksulluk ve açlık sınırı altına dayanan ücretler gerçeğini sürdürmek için ellerinden gelen her şeyi yapmaya hazırlar. Bunun da ilk ayağında ekonomik kriz ve enflasyon safsataları var. Sanki ülkede yaşanan yokluk ve yoksulluk herkesi etkiliyormuş, sanki artan fiyatları artan karlar olarak ceplerine indirmiyormuş gibi; sermaye büyük bir zammın ekonomik olarak mümkün olmadığı yalanına başvurmakta gecikmedi.

İstatistik oyunları

Bu yalanın bir diğer ayağı ise TÜİK'in ısmarlama enflasyon oranlarına dayanıyor. Yıllık enflasyon oranı şu anda yüzde 33 bandında. Yıl sonu hedefi yüzde 28, 2026 sonu hedefi ise yüzde 16 olarak güncellenmiş durumda. Bu oranlar sanki yüzde 30'un üzerinden olacak herhangi bir zam, metal işçisinin alım gücünü biraz arttıracak, en azından geçim sıkıntısının daha da sertleş-

mesinin önüne geçecekmiş gibi bir görüntü yaratıyor. Fakat bu oranların ne derece gerçek dışı olduğunu bilmek gerek yok, her hafta market alışverişi yapıyor olmak yeterli. İşin komiği, ısmarlama veriler bile sürekli güncelleniyor, ısmarlama enflasyon bile sürekli artıyor. Bir benzeri 2025 asgari ücret sürecinde yapılan bu güncelleme oyunlarının rolü ise çok açık. Zamlar belirli bir enflasyon hedefine göre belirlendikten sonra, Erdoğan çıkıp emekçiyi, asgari ücretliyi ezdirmedik, diyor. Bir hafta sonra ise enflasyon beklentisi artınca, kimin kimi nasıl ezdiği hemen ortaya çıkıyor.

Sendikal ihanet

İhaneti artık sıradan hale getirmiş, patronların bizzat fabrikalarında örgütlenmeye çağırıldığı Türk Metal ise tam da bu oranın biraz üzerinde, yüzde 38 bandında bir zam

talebi ile görüşmeyi açtı. MESS'in kapsadığı 150.000 işçinin büyük bir bölümünü temsil eden Türk Metal'in başlangıç talebini bu derece düşük tutması sürecin devamı için teslimiyetçi bir çizginin ispatı. Bırakalım metal işçisinin mahkûm edildiği açlıktan kurtuluş iradesini temsil etmeyi, var olan durumu bile koruyamayacağı açık olan bir toplu iş sözleşmesinin kapalı kapılar ardından hazırlığının yapıldığı açık. Fakat Türk Metal'in teslimiyetçi çizgisi karşısında Birleşik Metal, metal işçisinin mücadelecili çizgisinin temsilciliğini üstlenmekte. Bu çizginin göstergesi ise görüşmelere yüzde 60 bandında bir zam talebi ile gidilmesi. DİSK yönetiminin işçilerinin merkezi İstanbul'dan, bürokrasinin ve devletin merkezi Ankara'ya, adeta işçilerden kaçarcasına taşınma kararının uygulanacağı bu günlerde, Birleşik Metal'in temsil ettiği mücadelecilerde daha da önemli bir yer tutmakta.

Mevcut sendikal yasayla birlikte, grev hakkı bulunmadığından toplu sözleşmenin yaptırım gücü yoktur.

Smart Solar'da duyulan ayak sesleri

Sermayenin Türk Metal örgütlenmesini açıkça desteklemesi, Birleşik Metale yönelen işçileri işten atması ve çok çeşitli başka saldırı biçimleri dolayısıyla örgütlülüğü sınırlı kalan; MESS kapsamındaki 150.000 civarı işçinin 11.000 kadarını temsil eden Birleşik Metal'in masadaki pazarlık gücü resmiyetle temsil edilen işçi sayısından çok daha fazlasına dayanıyor. Metal işçisinin iradesini yansıtan, metal işçisinin sefalet dayatmasından çıkması adına bir adım olabilecek yüzde 60 bandındaki zam talebinin sınıfta gördüğü karşılık ve sendikanın mücadelede ısrar eden, işçinin çıkarını öncelikle tutumunu bu gücün ilk ayağını oluşturmakta.

MESS kapsamında olmayan diğer fabrikalardaki sınıf mücadelesinin gösterdikleri de Birleşik Metal'in gücünün diğer bileşeni. Birleşik Metal'in örgütlü olduğu Anadolu Döküm fabrikasında grev ilan edileceği açıklandıktan sonra işverenin daha grev başlamadan kabul ettiği toplu iş sözleşmesi, mücadeleciler ve örgütlü bir işçi sınıfının gücünü bize gösteriyor. İşverenin dalga geçercesine yüzde 6 zam önerdiği ve Birleşik Metal'in örgütlü olduğu Smart Solar fabrikasında ilan edilen grev ise önümüzdeki süreç açısından çok kritik bir öneme sahip. İçerisinde hayatımızı sürdürmeye çalıştığımız baskıcı politik atmosfere, sermayenin devlet tarafından gerekirse devletin kendi yazdığı hukuku da çiğnemesi

yoluyla kollanmasına karşın, Smart Solar işçileri grev iradesi gösterdi ve bu iradeyi sürdürmekte kararlılar. Nasıl ki MESS görüşmeleri sadece sözleşme kapsamındaki 150.000 işçiyi değil, tüm sınıflar savaşının seyrini belirleyecek ise, Smart Solar grevi de sadece Smart Solar işçilerinin meselesi değildir. Bu grevden elde edilebilecek bir kazanım, işçi sınıfının sermayeye karşı elde edeceği bir zafer, MESS öncesi sınıfa mücadelenin gücünü gösterme imkanına sahiptir. Bu yönüyle de Smart Solar işçilerinin iradesini selamlamak ve bu iradeye sahip çıkmak, kendi yaşam alanlarımıza taşınmak bir zorunluluktur. Zafer direnen emekçilerin olacak!

POLİTİKA

Kurultay olmadı Casusluktan devam

24 Ekim operasyonu CHP'ye yönelik yeni bir planın devreye sokulduğunu gösteriyor. Bu plan ülkede faşizmin yürüyüşünden ziyade koşmasını hedefliyor.

Hasan Durkal

24 Ekim tarihi itibarıyla sarayın yeni bir stratejiyi devreye soktuğu anlaşıyor. Aynı günün sabahında ucu Ekrem İmamoğlu'na, TELE 1 Televizyonu'na ve başka-birtakım isimlere uzanan bir operasyon düzenleniyor, öğleden sonra ise meşhur CHP kurultay davası düşüyordu. Bu hızlı manevra için sarayın eli rahattı. Uygulanan şoklarla kitlelerin harekete geçme kabiliyeti bastırılmış, sokak muhalefeti terörize edilmiş, dehşet yaratan bir gözü karalıkla yürüyüş sürdürülüyor-du.

Meşruiyet neyi kapsıyordu?

Ancak dahası vardı. Bu uzun soluklu darbe pratiğine yol veren güçleri de anmak gerekiyor. Bu anlamda Tom Barrack'ın 25 Eylül'deki Trump-Erdoğan görüşmesinin hemen akabinde yaptığı "meşruiyet" çıkışını tekrar ve tekrar hatırlamakta fayda var. Aslında bakarsanız, bu çıkış, alelade bir çıkış olmadığı gibi Türkiye'deki siyasetin seyrine yön verecek ve muhtemelen önümüzdeki 10-15 yılı belirleyecek kadar keskin bir çıkıştı. Çünkü meşruiyet demek sadece sallantıdaki bir cumhurbaşkanına

bir dönem daha bahşetmekten ibaret değil. Aynı zamanda onun iktidarda kalabilmek için işlediği ve işleyeceği suçların da onaylanması anlamına geliyordu. Aslında bakarsanız yakın dönemde böyle bir kırılma daha yaşanmıştı. 19 Mart darbesi tezgâhlânırken sonradan öğrendik ki Trump'tan da bu darbe için icazet alınmış. Evet, batılı müttefikler aslında onlarla en az iktidardaki ortaklar kadar iyi geçinebilecek ve eğer darbe olmasaydı muhtemelen iktidara yürüyecek bir siyasi aktörün bir komployla sindirilmesine onay vermişlerdi.

Daha itibarsız bir suçlama

Şimdi ise o siyasi figürün İngiliz ajanlığıyla suçlandığı daha ağır bir dosya oluşturuldu bile. Bir televizyon kanalı hiçbir hukuksal süreç işletilmeden iç edildi. Sahibi bir itirafçı ifadesiyle ajanlıkla suçlandı. Konunun merkezine yine İmamoğlu yerleştirildi. Casusluk suçlaması altından kalkması ağır bir suçlama olduğu kadar belediye yolsuzlukları iddialarından çok daha sert bir itibarsızlaştırma yaratacak bir suçlamadır. Ancak burada bir parantez açalım. Belediye yolsuzlukları ve yaratılan suç örgütü şemasının kitleler nezdinde bir beklenen

etkiyi yaratmadığı anlaşıldıktan sonra bu plan devreye sokuldu. Yani böylesine büyük komplocu ve tehlikeli dava dosyaları, iktidarı sürdürme hesapları tutmayan saray yönetiminin devreye soktuğu yeni taktikler.

Her burjuva siyasetçi ajandır zaten

Batının ya da herhangi bir devletin ajanlığına gelince. Bu torba dosyada Ekrem İmamoğlu'nun suçlandığı şey aslında burjuva siyasetinin günümüzdeki en doğal bağlantılarının kompolaştırılması üzerine kurulu. Yani bir burjuva parti önderinin temsil ettiği sınıfının zorunlu ve sermayenin günümüzde ulaştığı küresel hacim itibarıyla doğal ilişkilerinden fazlası çıkmayacaktır. Dahası saraydaki ortakların hiçbirisi bu tarz bağlantılardan/zorunlu ilişkilerden azade ya da yalıtık bir pozisyonda siyaset yürütmüyor.

Casusluk suçlaması altından kalkması ağır bir suçlama olduğu kadar belediye yolsuzlukları iddialarından çok daha sert bir itibarsızlaştırma yaratacak bir suçlamadır.

Sermayenin ulaştığı uluslararasılaşma düzeyi birçok emperyalist gücün içerideki sermaye temsilcileriyle kaynaşmasını zorunlu kılıyor. İmamoğlu'na atfedilen suçlar muhtemelen bu bağlantılardan fazlası değildir. Zaten bir bağlantı olup olmamasından ziyade konunun sarayın ülkede seçimleri formalite düzeyine indirme stratejisiyle alakalı olduğunu herkes biliyor. Burjuva düzende suç isnat etmek çok zor bir şey değil.

Batının umurunda değil ki

Sözün özü 24 Ekim operasyonu CHP'ye yönelik yeni bir planın devreye sokulduğunu gösteriyor. Bu plan ülkede faşizmin yürüyüşünden

ziyade koşmasını hedefliyor. İlk adımları sert ve cüretkâr oldu. Planın hedefindeki partinin lideri olan Özgür Özel'in bu planın devreye sokulduğu günlerde şu ifadeleri trajik ve komiktir: *Biz Avrupa'nın güvenlik kaygılarını anlıyoruz ve NATO'nun en güçlü 2'nci ordusunun bu noktada SAFE programında en önemli katkıları vermesi gerektiğini yürekten savunuyoruz. Nüans şu, Türkiye'nin güçlü ordusunun Avrupa'nın bir parçası olarak da sizinle birlikte olmasını sağlayın ama bunu sadece Erdoğan'la bir al-ver pazarlığı ile Erdoğan'ın ordusunu alıp Türkiye'deki antidemokratik uygulamaları görmemek duymamak gibi bir şeyi asla yapmayın.* Yaptılar, yaparlar, halk dur demezse daha da yapacaklar.

Sömürge Saray'a isyan bayrağı mı açtı?

Kıbrıslı Türklerin son yıllarda sömürge politikalarına karşı artan direnci ile de Saray rejiminin adada rahat hareket edememeye başladığı da aşikar. Yaşanan gelişmeler "Sömürge, Saray'a isyan bayrağı mı açtı?" sorusunu sorduruyor.

Haluk Koşar

Bir dönemdir Kıbrıs'ta işler Saray için yolunda gitmiyor. Ada adeta kriz üreten bir makine gibi. En son Ekim ayında gerçekleşen cumhurbaşkanlığı seçimleri Cumhurbaşkanlığı'nın politikacı, şarkıcı, futbolcu dolu kumpanyasına rağmen hüsrana yarattı. Cumhurbaşkanlığı'nın topyekun desteklediği Ersin Tatar'ın seçimleri farklı bir şekilde kaybetmesi Kıbrıslı Türklerin Saray rejimine karşı bir süredir devam eden tepkilerinin sandıkta karşılık bulan ifadesi oldu. Türkiye devletinin baskısıyla okullarda başörtüsü takılmasını serbest bırakan kararnameye karşı gelişen

direnç, sendikal kanunların değiştirilerek grevlerin engellenme çabasına karşı büyüyen tepki, Erdoğan'ın sömürgecilere özgü kibirle bahsederek inşa ettirdiği cumhurbaşkanlığı sarayı, kara para, uyuşturucu trafiği ve bu trafiğin Türkiye'deki siyasi iktidarla olan bağları Tatar'a karşı Tufan Erhürman'ı sandıktan çıkaran faktörler arasındaydı.

Kıbrıs'ın önemi

Kıbrıs'ın Doğu Akdeniz'de tuttuğu jeopolitik konum adanın önemini artıran sebeplerin başında gelmektedir. 1974 yılında Ecevit'in başkanlığında gerçekleşen askeri hareketle da adanın yaklaşık üçte

birlik bölümü Türkiye tarafından işgal edilmiş ve işgal edilen bu bölge 1983 yılında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin (KKTC) kuruluşuyla Türkiye devletinin denetiminde devletleşmişti. 1985 yılında yürürlüğe giren KKTC anayasasının

da ülkenin savunmasını sağlayacak olan bağımsız bir silahlı kuvvetler tanımlaması Türkiye'nin baskılarıyla beraber eklenen Geçici 10. Madde ile başında Türkiyeli komutanın olduğu Genelkurmay'a bağlı Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığı'na devredilmiştir. Bu komutanlık aynı zamanda KKTC polis teşkilatını da yönetmektedir. Söz konusu olan, bağımsızlığı kağıt üstünde kalan ve doğrudan Türkiye Devleti'nin silahlı güçlerince kontrol edilen bir bölgedir.

Klasik sömürge

Bu haliyle klasik sömürgeciliğin halen hüküm sür-

düğü bir ülkedir KKTC. Ülke ekonomisi doğrudan Türkiye'ye bağımlıdır ve merkezi yönetim tarafından aktarılan pay misliyle geri dönmektedir. Ülkenin en büyük geliri olan turizm sektöründe de oteller Besim Tibuk'tan Limak Holding'e kadar ağırlıklı olarak Türkiye sermayesindedir. Ülkenin iç siyasetinden dış siyasetine bütün politikalar egemen devlet olan Türkiye'nin stratejisi doğrultusunda belirlenmektedir. Doğu Akdeniz'de bulunan enerji kaynakları ve Kıbrıs üzerinden geçecek enerji hatları bu egemenlik ilişkisinin maddi temellerinden bir diğeridir. Bir yandan ülkede oluşturulan değer Türkiye sermayesine aktarılırken diğer yandan ülkenin yeraltı kaynakları üzerinde rezerv gerçekleştirilmektedir. Türkiye sermayesinin ve onun devletinin ana karakteri olan sömürgecilik Saray iktidarının geleceğini garanti altına almak üzere kalıcılaştırılmaktadır.

Cumhur İttifakı ve Kıbrıs

Türkiye'de yasak olan kumarhanelerin KKTC'de serbest olması ile beraber ülke koca bir kumarhane-ye çevrilmiştir. Bu sek-

törden elde edilen kazanç yine oteller üzerinden Türkiye'ye geri dönmektedir. Kumarhaneler ve online oynatılan bahis vb. oyunlar beraberinde büyük bir kara para ve uyuşturucu trafiğini de getirmiştir. Saray rejiminin Türkiye'de inşa etmeye çalıştığı faşizmin finansmanında önemli bir yer tutan bu kalemeler sömürge koşullarının varlığı ile kendine yeni kanallara açabilmektedir. İşte bugün Saray rejiminin Kıbrıs Türk kesimindeki en büyük ihtiyacı çıkarlarının devamını sağlamak üzere sömürgeciliği devam ettirecek bir siyasi yönetim ve demografik yapıdır. Nisan'dan Ekim'e doğru gelişen Orta Doğu'nun yeniden dizayn edilmesi sürecinde Kıbrıs'ın da önemli bir rolü olduğu açık. ABD'ye gidip Trump'tan ihtiyacı olan meşruluğu alan Erdoğan'ın en büyük derdi bu dizayn sürecinde etkin bir şekilde yer almak. Kıbrıs'ın jeopolitik konumu ve özellikle adada bulunan İngiliz üslerinin Orta Doğu'daki gelişmelere dair kullanımı bu önemi daha rahat görmemizi sağlıyor. İşte Ersin Tatar ve dolaşısıyla Cumhurbaşkanlığı'nın seçimi kaybetti. Sonuçların açıklanmasıyla Bahçeli'nin feryat figan açıklamaları bir yanıyla klasik sömürgeci refleksleri diğer yanıyla da Kıbrıs'tan çıkacak federasyon temelli

bir özgürlük kıvılcımının Orta Doğu'yu sarma ihtimaline karşıydı. Erdoğan'ın soğukkanlılığı ise Bahçeli'den farklı olarak meşruluğu aldığı kibleden beklentisiyle açıklanabilir. Mısır'da gerçekleşen zirvede Orta Doğu'nun yeniden dizaynı konuşulurken Trump'ın Rum Kesimi lideriyle yaptığı görüşme sonrası ortaya çıkan hava Erdoğan'ın iki devletli çözüm üzerinden meşruluk çapını genişleteceği yönünde. Ama siyaset egemenlerin çizdiği rotada yoluna devam etmeyebiliyor. Kıbrıslı Türklerin son yıllarda sömürge politikalarına karşı artan direnci ile de Saray rejiminin adada rahat hareket edememeye başladığı da aşikar. Yaşanan gelişmeler "Sömürge, Saray'a isyan bayrağı mı açtı?" sorusunu sorduruyor. Adada sömürgeciliğe karşı mücadele ile Türkiye'de sürdürülen demokratik cumhuriyet mücadelesi arasında kurulacak sağlam bağlar Doğu Akdeniz'den Orta Doğu'ya doğru özgürlük rüzgarlarının esmesine neden olabilir. Bunun yolu da ada halkının ve Türkiye halklarının eşit, demokratik bir gelecek inşası için verilen mücadelenin ortaklaştırmalarıyla siyasallaşmasından geçiyor.

POLİTİKA

Motokuryelerin haykırışı: Ölmek istemiyoruz!

Grevdeki metal işçilerinden, eyleme çıkan inşaat işçilerine, ülkeyi boydan boya yürüyen özel öğretmenlerden marketlerde çalışan işçilere, motokuryelerin direnişi yalnız veya tekil bir olay değil. Üstelik sermaye, her alanda para kazanmak için, varlığını sürdürmek için bize muhtaç; oysaki biz ona muhtaç değiliz.

Deniz Tuzcu

Sözde 100.000 lira kazanan, sözde kendi işinin patronu, sözde istediği kadar çalışan istediği kadar kazanan motokuryeler ayakta. Haykırışları çok çarpıcı: Ölmek istemiyoruz! Yeni kapitalizmin, algoritmalar döneminin, servis çağının belki de bir numaralı temsilcisi motokuryeler. Bir tık ile, kimse ile muhatap olmadan yemek yenilebilmesinin, alışveriş yapılabilmesinin, su içilebilmesinin aslında çok açık bir sebebi var, motokurye işçileri. Güncel kapitalizmin bu derece içinde, insanların her bir anının üretim ve birikime göre düzenlenebilmesini mümkün kılan bu sektörde çalışmak, dışarıdan bakınca çok iyi gözüküyor. Maaşlar yüksek (!), çalışma alanı tüm şehir, herkes kendi işinin patronu ... Artık her birimizin kullandığı uygulamaların patronları tam da böyle düşünmemizi istiyor. Trendyol, Yemeksepeti, Getir ... Bu uygulamalar sadece aracımızı, ürünü getiren ve ürünü isteyen bir araya getiren dijital platformlarmış gibi gözükmekten son derece memnun. Böylece çalıştırdıkları işçilere karşı tüm sorumluluklardan kurtulmuş oluyorlar. Bunu da özgürlük ve kendi işinin patronu olma, işçilikten kurtulma olarak satıyorlar. Halbuki motokuryeler belki de en katı patron ile karşı karşıya: makine.

Algoritma ile yüzleşmek

Bir sipariş geldiğinde, motokurye işçiye bildirim gidiyor. Kabul edebilir veya reddedebilir. Ne kadar

da özgür! Ama reddetmesi durumunda algoritma cezaı keser, bir dahaki sipariş motokurye bahsettığımız motokurye dostumuza düşmez, eve ekmek götürmek için gereken para kazanılmaz. Mecbur kabul ettik, peki ya bu sipariş tam da o gün çalışmamız gereken 10-12 saatin son dakikasında düştüyse, getirmesi götürmesi 12 saat oldu size 13. Reddederek algoritma cezalandırır, üstelik bu durumu anlatacak dahi kimse yok. Karşımızda sadece bir elektronik alet ve onun katı matematiksel işleyişi. Peki ya bu kadar saat motorun üstünde kalan bir insanın, motoru düzgün kullanabilme ihtimali var mı? Hem de her siparişi tam zamanında götürmesi gerekirken ... Herkesin dilinde trafikteki motorcu sorunu var. Motokuryeler kurallara dikkat etmiyor, hızlı gidiyor, aralara dalıyorlar. Çalışılan süre içerisinde teslim edilmesi gereken sipariş sayısı bir taraftan bastırırken, siparişi geciktirmeye algoritmanın keseceği ceza diğer taraftan sıkıştırıyor. Her bir sipariş geldiğinde onu gecikmeden götürmenin telaşına bir de o günkü kotayı doldurma telaşı ekleniyor. Bunlar dolmazsa ise vaat edilen dolgun maaşlardan geriye asgari bile kalmıyor (dolarsa kalan ise bir asgari ya eder ya etmez). Hayatının tümünü sermaye için çalışarak geçirmekten markete çıkacak vakti bile kalmayan sınıfdaşlarına sipariş getirme yükünü omuzlarına alan motokuryeler, bu yükü sırtlarken canları burunlarında çalışmak durumunda kalıyor. Algoritmanın anında kestiği

tüm bu cezalar olmasa, sermayenin geçim sağlamak için bıraktığı tek yol bu olmasa, kim neden tanımadığı birine tavuk döner götürmek için hayatını tehlikeye atsın ki?

Ölmek istemiyoruz!

Peki bu telaş içerisinde kaza yapan bir motokuryenin karşısına ne çıkıyor: algoritmanın kar hesabı. Sipariş götürürken kaza olduğunu sisteme giren motokuryenin karşısına çıkan ilk soru: Siparişi teslim edecek misiniz? Kaza sonucu çalışamayan motokuryenin karşısında yine aynı mekanizma: algoritmanın keseceği ceza. Sözde kendi işinin patronu olan, kimseye hesap vermeyen motokuryeler; iş kazası sonucu tedavi görürken bile, evinde uyurken bile, is günü sırasında yemek arası vermişken bile hesap veriyorlar. Algoritma ve uygulama her bir anı takipte, ters yöne girilmeyen, kaldırımı çıkılmayan her bir an gözleniyor ve cezası kesiliyor. Bu kazaların önemli bir bölümü ise maalesef ölümle sonuçlanıyor. 2023 ve 2024 yılında her beş günde bir motokurye iş cinayetinde hayatını kaybetti. Bu cinayetler ise iş kazası olarak dahi sayılmıyor, şirketlerin ceza almasını bırakalım, bir sorumluluk dahi almıyor, hatta bir baş sağlığı dahi dilemiyorlar. Belki algoritmaya yük olmasın diye sadece hesapları siliniyor. Çünkü kendi işinin patronu olarak gösterilen motokuryeler, şirketler için birer rakamdan ibaret: algoritmanın yönettiği ve kar getiren birer rakam.

Motokuryeler isyanda

Tüm bu karanlık koşullara karşı motokuryeler susmuyor, yılmıyor ve amansızca mücadele ediyor. Geçtiğimiz ay içerisinde ülke genelinde çok geniş katılımlı motokurye eylemleri oldu. Yemeksepeti genel merkezi önüne gidildi, haykırıldı: Ölmek istemiyoruz! Talepler açık, insanca bir yaşam ve güvenli iş koşulları. Karlarına katan şirketler için ise bu talepleri karşılamak çocuk oyuncağı bile değil. Kurulduktan sonra hızla büyüyüp biri Çine biri Kore'ye satılan Trendyol ve Yemeksepeti'nin değerleri ve karları dudak uçuklatan cinsten. Ama bu şirketler hala "esnaf kurye" modeli altında kaskından sigortasına, ekipmanından tedavisine, ödenecek gelir vergisine her şey kuryenin sırtına yükleniyor. Sözde 100.000 tl olan aylık gelirden tüm bu zorunlu giderler düşünce bir motokuryenin cebine asgari ücret ya kalıyor ya kalmıyor. Eylemler karşısında ise anında sermayenin can simidine sarılmaktan geri durmuyorlar: Polis. Motokuryelerin ölmek için, insanca bir yaşam için, sermayeye karşı haklarını aramak için çıktıkları yolda karşılarında yine sözde halkı korumakla görevli olan polisi buldu. Polis biber gazı ile eyleme müdahale ederken, bir de Motokuryelerin bir kısmını gözaltına almaya çalışsa da, başarısız

oldu. Acaba motokurye dostlarımız gözaltına alınsa, çıktıklarına algoritma onlara ne diyecekti?

Direnen işçiler kazanacak

Motokuryelerin maruz kaldığı vahşi sömürüyü vurgularken, motokurye direnişlerinin gücünü ve kazanımlarını da hatırlamak gerek. Özellikle Covid döneminde eylem yapan motokuryeler her seferinde talep ettikleri zammı almış, eylemden zaferle ayrılmıştı. Tüm bu karanlığa karşı umutsuz olmamıza hiç gerek yok. Mücadeleci ve birlikte, örgütlü mücadele eden bir işçi sınıfının aydınlatamayacağı hiçbir karanlık yok. Sermayeye karşı hiçbirimiz yalnız değiliz. Grevdeki metal işçilerinden, eyleme çıkan inşaat işçilerine, ülkeyi boydan boya yürüyen özel öğretmenlerden marketlerde çalışan işçilere, motokuryelerin direnişi yalnız veya tekil bir olay değil. Üstelik sermaye, bulunduğu her alanda para kazanmak için, varlığını sürdürmek için bize muhtaç; oysaki biz ona muhtaç değiliz. İşçilerin birliği sermayeyi yenecek!

Suriye'de Kürtlerin karmaşık dengeleri

Şimdi gelişen olaylar neticesinde, katliamlara karşı yerel halklar kendini koruma güdüsüyle silahlanarak Colani yönetimine isyan edince işlerin rengi de değişti.

Ferhat Toros

(...) 1. sayfadın devam

Eylül ayında HTŞ lideri Colani'nin (Şara) BM Genel Kurulu'na davet edilmesi ve orada konuşma yapması Suriye Geçici Hükümeti açısından önemli bir adımdı. Zira Colani yönetimindeki yeni Suriye iktidarı için büyük bir meşrulaştırma hamlesiydi. Colani, kurulda barışçıl ve kapsayıcı bir dil kullanarak güvenliği sağlama güvencesi verse de, bu diplomatik adımın hemen ardından Rojava'daki SDG bölgelerinde sıcak çatışmalara girerek çelişkili bir tutum sergilemekten geri kalmadı. Ancak bu durum, diplomasi ile sahadaki gerçekler arasındaki gerilimi açıkça ortaya koyuyordu. 23 Eylül'de İHA ile uzaktan saldırılar, 4-6 Ekim'de Halep'in Kürt mahallelerinde sıcak çatışmalara dönüştü. Çatışmalar giderek büyümeye yüz tutmadan ABD'nin müdahalesiyle durduruldu. 7 Ekim 2025 tarihinde ABD Merkez Komutanı'nın da bulunduğu Mazlum Abdi - Colani görüşmesi gerçekleşti. Bir nevi ateşkeşti bu.

İkinci bir entegrasyon hamlesi

Diplomatik anlamı ve içerdiği boyutuyla, 10 Mart Mutabakatı ayarında, ikinci önemli hamleydi bu adım. Görüşmeden sonra Mazlum Abdi'nin 10 Ekim SDG'nin kuruluş yıldönümü konuşmasında adem-i merkezîyetçilik konusunda sözlü bir anlaşma sağlandığını, SDG'nin kendi örgütlü bölgelerinden doğru 3 tümen halinde Suriye Merkez Ordusu'na entegre olacağını açıkladı. Colani de ılımlı açıklamalarla karşılık geldi. Anlaşma/görüşmenin arkasından Cola-

ni hemen Ankara'ya icazet görüşmelerine katıldı. Burada Türkiye yetkililerince Suriye Geçici Hükümeti'nin kendi ülkesinde sorunları çözecek iradeye sahip olduğu vurgulandı. Sonraki günlerdeki bir açıklamalarında Mazlum Abdi ayrıca Ankara'nın SDG-HTŞ arasındaki çözümçü adımların atılması doğrultusunda ılımlı, esnek yaklaşım içinde olduğunu hissettiklerini belirtti.

ABD ve Türkiye sıcak çatışma istemedi

Böylesi bir SDG-HTŞ adımını hem ABD hem de Türkiye'nin olumlu karşıladığını kestirebiliyoruz. Bunun en büyük nedeni savaş içinde HTŞ yönetiminin yıpranıp meşruiyetini kaybetmesinin istememeleri. Bunda SDG'nin HTŞ'den daha güçlü olmasının etkisi büyük olmalı. Şu da bir gerçek ki sıcak savaş başlı başına ülkeleri, yönetimleri güçsüzleştiren bir olgudur. Aslında ABD'nin ve Türkiye'nin SDG-HTŞ

Önümüzdeki Eylül ayı birçok olay ve gelişmelere açık planlanmış bir zaman dizini arz ediyor.

barışında amaçları öyle demokrasi, insan hakları, Kürt, Arap hakkı falan değil. ABD İsrail'in güvenlik programını ve ABD sermayesinin ekonomik çıkarlarını düşünüyor. Türkiye ise "Yeni Osmanlı" fetih hayallerinin ve finans kapitalinin çıkarlarının peşinde koşuyor.

Şara-Putin görüşmesi

Ekim ayının en önemli olaylarından birinin Colani'nin Moskova ziyareti olduğunu söyleyebiliriz. Esat rejimi devrildikten sonra Rusya'nın kıyıda iki üssünden (hava ve deniz) başka kalmamıştı. Bu görüşmeyle Rusya'nın sahalara tekrar dönüyor olduğu görülüyor. Burada Rusya'nın Orta Doğu'da kaybettiği inisiyatif kazanmak istediği açık. Colani de denge politikasıyla özellikle ABD-İsrail iradesine karşı politik kazanç sağlamaya çalışıyor. Colani'nin bu hamlesinin Türkiye yönel-dirmesiyle olduğu yönünde değerlendirilenler çoğunlukta. Haksız da sayılmazlar; hazır İsrail'in sert güvenlik stratejisini ve

SDG'nin gücünü Rusya denklemiyle dengeleyip çözebileceklerini hesap ediyordur Türkiye. Rusya Suriyede etkin iken Türkiye Afrin ve Menbiç operasyonunu Rusya'nın izniyle yapabilişti. Şimdi sahaya gelen Rusya sayesinde 30 km'lik Kürt bölgelerine yönelme iznini yeniden Rusya'nın varlığında koparabilir miyim diye düşündüğünü saptayabiliriz.

Süreç, SDG ve Kürtler

Suriye dengeleri, Türkiye'deki yaşanan "süreç" ten bağımsız değil. SDG lehine yaşanan her olumlu adım hemen Türkiye'deki politikalara yansıyor. Dil sertleşiyor, çatışma tehdidi yayılıp, çözüm süreci oyalanabiliyor. Yakın zamanda Öcalan Naçırvan Barzanı'ya bir mektup gönderdi; Kürt birliğini vurgulayan, geçmişte imzalanan Kürt birlik anlaşmalarını hatırlatan bir içerikte. Barzani mektup sonrasında Öcalan-Kandil ayrımı olduğuna dair açıklama yaptı. Türkiye ziyareti böylesi bir "ayrılık" vurgulu açıklama dikkat çekiciydi. Dolayısıyla Kürt sorununa dair işletilen süreç bir de Öcalan-Kandil/Öcalan-Demirtaş ya da İmralı-Rojava ayrımı spekülasyonlarıyla sürdürülmektedir. 25 Ekim'de KÖH'ün Türkiye'deki (Bakur) güçlerini çektiğini açıklaması, Ankara'nın buna demokratik bir karşılık vermesine bağlı olarak önemli bir adım sayılabilir. Halihazırda ne Suriyede HTŞ-SDG sorunu giderilmiş ne de Türkiye'de Kürt halkıyla bir çözüm sürecinin kalıcı adımları atılabilmektedir. Türkiye'nin, bölge halklarıyla ve özellikle Kürt halkıyla oluşturacağı eşit, özgür, bir toplumsallık temeli; politik bir başarı getirerek ve bölgede barışçı demokratik dönüşümler güçlenebilir.

EKONOMİ

2026 bütçesinin kaldırıcı kim?

Bütçe hazırlık sürecinde harcamaların hangi alanlara ne kadar aktarılacağına ve finansmanının nasıl sağlanacağı belirlenirken, bütçe gelirlerinin ve harcamaların asıl muhatabı olan işçi ve emekçiler, sendikalar, emek ve meslek örgütleri, toplumu oluşturan temel dinamikler kadınlar, çocuklar, emekliler her yıl olduğu gibi, bu yıl da bütçe hazırlık sürecinin dışında bırakılmıştır.

Serkan Nar

Bütçeler devletin, hangi kamu hizmetlerine ne kadar harcama yapacağı ve bu harcamalar için halka ne gibi yükümlülükler yükleyeceği konusunda halkın ya da halk adına karar vermeye yetkili temsili meclislerin söz sahibi olmaları şeklinde tanımlanmaktadır. Ülkemizde bütçe konusunda yasalarda, “millet adına karar verme yetkisini Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) kullanmakta” denilmektedir. Asıl olan şeyse, TBMM, bütçe kanununu kabul ederek yürütme organına yani günümüzde saraya harcama yapma ve gelir toplama yetkisini veriyor. Sarayın öncelikleri, amaçları, hedefleri ve tercihleri ise kabaca tanımlanmış bir “millet” yerine o milletin içerisindeki bir kesimi önceler niteliktedir. Yani yürütme erkinin tercihlerinin ve önceliklerinin tamamı sınıfsaldır. Dolayısıyla Bütçe sarayın, ülkeyi yönetirken benimsediği sınıfsal tercihler ve kararları somut olarak yansıtmaması açısından önemli bir ekonomik metindir. Devlet adına yürütmenin yani sarayın oluşturduğu ve kullandığı bütçe toplumsal sınıflar karşısında tarafsız değildir. Aksine bizzat

dayandığı sınıfın çıkarlarını önceleyerek bütçe paylarını bu yönde dağıtır yani bir sınıfın egemenliğini gözetecek kullanır. Bütçede yer alan gelir ve gider harcama

Marksist yaklaşımda vergileme tarihsel olarak hem devletin niteliğini belirler hem de bir sömürü aracı ve sermaye birikimi yolu oluşturur.

kalemleri arasındaki ilişki, iktidarın ülkeyi yönetirken benimsediği sınıfsal tercihler ve kararları somut olarak yansıtır. Bütçe aynı zamanda özgül bir sınıf egemenliği biçimidir.

İktidar bloku bütçeyle neyi hedefler?

Bütçede iktidarın önceliği sermayenin çıkarlarıdır. İktidar bloku sermaye birikimini ve bu birikime imkân olacak koşulları sağlamak zorundadır. Kapitalist devletin sermaye birikim süreçlerindeki rolü, artı değer üretiminden vergi olarak önemli

bir gelir kaynağı elde etmesidir. Bu bağlamda kapitalist toplumda, devlet bütçesinin önemli unsurları olan kamu harcamaları, vergiler ve borçlanma, en başta kârlı bir sermaye birikimini mümkün kılmak üzere sermaye sahibi sınıfın ihtiyaçlarını karşılamaya hizmet eder. Marksist yaklaşımda vergileme tarihsel olarak hem devletin niteliğini belirler hem de bir sömürü aracı ve sermaye birikimi yolu oluşturur. Marx’a göre, devletin ekonomik olarak varoluşunu sağlayan en önemli şey vergilerdir. Bu bağlamda devlet de hem doğrudan işçilerden sağladığı gelir vergisi, KDV ve ÖTV gibi vergilerle bütçenin büyük bir kısmını oluştururken.. Hem de özü itibarıyla işçilerin yarattığı artı değerden alınan ama sermaye tarafından ödenmiş gibi gözüken, kurumlar vergisi ve gelir vergisi ile bütçenin diğer kısmını sağlar. Buradan hareketle şunu net olarak söyleyebiliriz. Bütçenin kaldırıcı işçilerin alın teridir, işçi sınıfının emek gücü ile yaratılmış değerlerdir.

Bütçe kaynağındaki ayrıntılar

Servetten, kazançtan ve zenginlikten alınan ve “dolaysız vergi” olarak adlandırılan vergiler tüm vergi gelirlerinin yüzde 30’unu oluştururken, tüketimden alınan ve “dolaylı vergi” diye adlandırılan vergiler vergi gelirlerinin yüzde 70’ini oluşturmaktadır.

2026 yılı için bütçe gelirlerinin neredeyse yarısı dolaylı vergilerden oluşuyor. Dolaylı vergi, kişilerin sahip oldukları mal ve servet üzerinden değil, satın aldıkları mal ve hizmetler aracılığıyla alınan vergilerdir. Örneğin markete gittiniz, bir içecek aldınız, içeceği satın alırken ÖTV ve KDV ödediniz. Bunların hepsi dolaylı vergidir. Sadece o içeceği aldığınız için vergi ödemek zorunda kalırsınız. Dolayısıyla servetinizin ne kadar olduğu, kaç para kazandığınız önemsizdir. Yani 5,4 milyar dolarlık servetiyle Yıldız Holding Yönetim Kurulu Üyesi Murat Ülker ile asgari ücret alan bir emekçi aynı oranda vergi verir. Dolaysız vergiye gelince... Diğer adı doğrudan vergi olan dolaysız vergi, gerçek veya tüzel kişilerin gelir ya da sermayelerine göre hesaplanan vergilerdir. Kişilerin sahip oldukları gelir ve mal, mülk üzerinden alınan vergidir: Kurumlar vergisi, gelir vergisi, emlak vergisi, motorlu taşıtlar vergisi gibi... Kaldı ki, dolaysız vergilerin de önemli bir kısmı çalışanların sırtındadır; bunun için ise bordro mekanizması kullanılmaktadır. Servet ve sermaye sahipleri ödeyecekleri vergileri beyanname esasına dayandığı için vergi vermemek için kırk çeşit yöntem kullanırken; ücretli çalışanlar, yani işçi ve memurlar ise vergilerini bordroları üzerinden peşin ödemektedirler.

Açıklanan 2026 bütçe gelir kalemlerine bir bakalım:

- Gelir Vergisi 3 trilyon 517 milyar lira,
 - Kurumlar Vergisi 1 trilyon 613 milyar lira,
 - Özel Tüketim Vergisi 2 trilyon 532 milyar lira,
 - Katma Değer Vergisi 3 trilyon 993 milyar lira,
 - Diğer Vergi Gelirleri 2 trilyon 128 milyar lira,
 - Vergi Dışı Gelirler ise 2 trilyon 433 milyar lira.
- Görüldüğü gibi emekçinin sofrasına, barınmasına, elektriğine, suyunu, ulaşımına yansıyan vergilerle bütçe gelirlerinin neredeyse tamamını oluşturan vergilerin yükü bütünüyle halkın sırtındadır. Bazı vergi türlerine baktığımızda durum net olarak görülmektedir. Gelir vergisinin merkezi bütçe içindeki payı 2025’te yüzde 19 iken 2026’da bu

oran yüzde 25’e çıkıyor. Bu vergi türü ücretli çalışanların ücretlerinden kesintiler yaparak artan oranlı olarak sağlanıyor. İşçinin maaşı henüz daha eline geçmeden gelir vergisi kesintisi yapılıyor. 2025’te 2,15 trilyon TL olan gelir vergisi tahakkukunun, 2026’da 3,55 trilyon TL’ye yükselmesi ve yüzde 65,4’lük rekor seviyede bir artış göstermesi öngörülmüyor. Bu, 2026’da ücretli emeğin daha fazla vergi vereceğinin açık bir göstergesidir. Kurumlar vergisi; işletmelerin-patronların net kârlarından alınacak vergi olarak tanımlanıyor. Kurumlar vergisinin 2026 yılında 2025’e nazaran yüzde 1,94 kadar artacağı öngörülmüş. Bu verginin 2026’da 1,70 trilyon TL’den 1,74 trilyon TL’ye çıkarak sadece yüzde 1,94 büyümesi bekleniyor. Emekçilerden alınan gelir vergisindeki artış oranı düşünüldüğünde, bu oran çok düşük bir oran. Kaldı ki teşvik ve muafiyetlerle bu verginin tam olarak toplanmadığı büyük şirketlerin beyanlarından net olarak anlaşılmaktadır. 2025 yılında büyük şirketlerin ödemesi gereken kurumlar vergisinin yüzde 95’ini ödemediklerini biliyoruz. Servetten, kazançtan ve zenginlikten alınan ve “dolaysız vergi” olarak adlandırılan vergiler tüm vergi gelirlerinin yüzde 30’unu oluştururken, tüketimden alınan ve “dolaylı vergi” diye adlandırılan vergiler vergi gelirlerinin yüzde 70’ini oluşturmaktadır. Dolayısıyla holdingler, şirketler, patronlar elde ettikleri devasa kârlara rağmen doğru dürüst vergi ödememekte, açık ve yoksulluk sınırının altında yaşayan milyonlar ise ağır vergi yükünü sırtlanmaktadır. Sermayenin ödediği vergi payı azaltılırken bunun tam tersi durumda işçilerin, emekçilerin maaş ve ücretlerinden alınan vergiler daha da artırılıyor. Bütçeye dair esas hakikat, geniş halk kitlelerinden küçük bir azınlığa servet transferi yapılması, çeşitli mekanizmalarla halkın ürettiği zenginliğin sermaye sınıfının cebine aktarılmasıdır.

Bütçe işçi sınıfının emeği üzerinden yükseliyor

Bütçe aracılığıyla devlet, işçilerin yarattığı değer üzerinden sermaye içi tercihlerde bulunarak yaratılan değer önemli bir kısmını sermaye ile paylaşıyor. Devlet bu vergilerle hem kendisinin sürekliliğini hem de sermaye birikimini kolaylaştırıcı ve bu eylemini meşrulaştırıcı işlevlerini yerine getirir.

Bir başka deyişle işçiler emek gücünün karşılığı olan ücretlerden yapılan kesintilerle, sermaye ise işçilerden elde ettiği artı değer bir kısmını hizmetler karşılığında devlet ile paylaşmaktadır. Bu hizmetler, daha önce de vurgulandığı gibi doğrudan sermayeye aktarılır. Bir kısmı ise sermaye birikiminin önünü açan sosyal yatırımlar (altyapı vb.), kamu ihaleleri, satın almalar, her türlü nakit teşvikleri ve sermaye düzenini korumaya dönük iç ve dış güvenlik, yasama, yürütme ve yargılama hizmetleri gibi “kamusal hizmetlere” harcanmaktadır. Devlet ayrıca cömert vergi teşvikleri, indirimler,

muafiyetler, vergi ertelemeleri, vergi tatilleri, vergi afları ve vergi uzlaşmaları gibi araçlarla sermayeden almadığı vergileri işçilerin sırtına yeniden yüklemektedir. Bu aşamada görüleceği gibi kâr üzerinden alınan ve sermaye üzerinde bir yük gibi görünen sırasıyla, kurumlar vergisi ve kâr dağıtımı üzerinden alınan gelir vergisi aslında, kapitalistin işçiden el koyduğu artı değere devlet eliyle yeniden el koyulması sürecidir. Bütçe aracılığıyla devlet, işçilerin yarattığı değer üzerinden sermaye içi tercihlerde bulunarak yaratılan değer önemli bir kısmını sermaye ile paylaşıyor. Devlet bu

vergilerle hem kendisinin sürekliliğini hem de sermaye birikimini kolaylaştırıcı ve bu eylemini meşrulaştırıcı işlevlerini yerine getirir.

Bütçenin dışında kalanlar

Bütçe hazırlık sürecinde harcamaların hangi alanlara ne kadar aktarılacağına ve finansmanının nasıl sağlanacağı belirlenirken, bütçe gelirlerinin ve harcamaların asıl muhatabı olan işçi ve emekçiler, sendikalar, emek ve meslek örgütleri, toplumu oluşturan temel dinamikler kadınlar, çocuklar, emekliler her yıl olduğu gibi, bu yıl da bütçe hazırlık sürecinin dışında bırakılmıştır.

2026 bütçesi, bütçe gelirlerinin en önemli kaynağını oluşturan işçi ve emekçiler başta olmak üzere, halkın büyük bir bölümünün talep ve ihtiyaçlarını dikkate almayan bir içerikte hazırlanmıştır. Bu

bütçe sermayenin bütçesidir. Bütçe tartışmaları kasım ve aralık ayında bütçe görüşmeleri boyunca devam edecek. Biz de 2026 bütçesine dair yazmaya devam edeceğiz.

DÜNYA

Emperyalist yaklaşım, Hizbullah'ın Lübnan siyasetinde yer alması olumsaldır, istersek zorla ortadan kaldırılabiriz şeklinde bir yaklaşımdır.

İşin sonu iç savaşlardır
Lübnan'da Hizbullah için bir ögedir ve toplum nezdinde oldukça meşruiyete sahiptir. Onu yaratan Siyonizm karşıtlığıdır ve doğaldır onu yaratan gerçeklik ortadan kalkmadıkça kendisini sürekli yeniden üretmeye öyle ya da böyle devam edecektir. Politika bu yaklaşıma oldukça tersinden bakmak tadır. Emperyalist yaklaşım, Hizbullah'ın Lübnan siyasetinde yer alması olumsaldır, istersek zorla ortadan kaldırılabiriz şeklinde bir yaklaşımdır. Aslına bakılırsa gerçeklik şunu demektedir, Hizbullah'ın

varlığı tarihsel ve sınıfsal yapıların zorunlu bir sonucudur. Gerçek politika, olumsallığın içerisindeki zorunluluğu, Hizbullah'ın tarihsel köklerini ve meşruiyetini kavramak zorundadır. Filistin örgütlerini yaratan en nihayetinde siyonist yayılmacılıktır, siyonizm karşıtlığıdır. Bu yayılmacılık bitmedikçe veya siyonist varlık sürdükçe öyle ya da böyle varlıkları devam edecektir. Emperyalist yaklaşıma göre Filistin örgütlerinin varlığı olumsaldır, istersek zorla yok ederiz şeklindedir. Filistin örgütleri 1948'den bu yana, emperyalizmin bölgeye müdahalesinden bu yana tarihin zorunlu sonucudur. Sebep değil sonuçtur. Burada bir tezatlık vardır. En başında Colani'ye yapılan eleştiriler, öz-görünüş belirlenimlerine tezatlık oluşturur. Colani'nin yaptığı pragmatik manevralar, Batı ile ilişkilene vs. Colani'nin radikal özü anlayışıyla uyumsuz görüldüğü için "laikleşme" olarak damgalanır. Bu görünüşü mutlaklaştırma ve özü görünüşe indirgeme eğilimi oldukça çelişkilidir. Öyle olsa İŞİD tekrar örgütlenecek kanal bulamaz olurdu. Sonuç olarak en nihayetinde egemenlerin kendi perspektiflerinden işi götördükleri yer ya yeni iç savaşlar ya da bölgesel yeni savaşlardır. Sanıyorum önümüzdeki dönem bu konuları uzun uzadıya tartışacağımız bir dönem olacak.

Emperyalizm bölgede işi yokuşa sürüyor

En nihayetinde egemenlerin kendi perspektiflerinden işi götördükleri yer ya yeni iç savaşlar ya da bölgesel yeni savaşlardır.

Özcan Avcı

(...) 1. sayfadaki devam

Şam zaten istikrar kazanıyormuş bu durum Hizbullah'ı tecrit ediyormuş. O sırada sözümüz ona istikrar

kazanan Suriye'de durumlar hakikaten öyle mi? İŞİD, el-Kaide'nin uzantısı çeşitli örgüt isimleriyle ülkede tekrar örgütleniyor, Colani'nin iç savaş sırasında kalesi İdlip'te cihatçı Fransız Birlikleri ve HTŞ güçleri çatışmalara giriyor,

mevcut geçici hükümet kendi yol arkadaşlarına suikast düzenliyor. Colani'nin eski yol arkadaşları, dünyanın her yerinden iç savaş sırasında gelip cihat uğruna savaşan cihatçı selefi örgütler eski yol arkadaşları Colani'yi "laiklik"

Liberal Ruh'un "şahane" dönüşümü: ABD'de devlet, sermaye ve neoliberalizm

Savunma Bakanlığı'nı "Savaş Bakanlığı"na çeviren Trump içeride toplumu eğip büken bir militarizmi meşrulaştırıyor: "şişman generallere savaş", "woke çöplüğü"nü tasfiyesi, "en yüksek erkeklik standardı"; bir dizi generali önüne toplayarak yeni dönemi izah eden Trump'ın ve "Savaş Sekreteri"nin söylemlerini bunlar oluşturuyor.

Buğra Gültekin

Trump'ın Beyaz Saray'a ikinci kez taşınmasının onuncu ayında, geride bıraktığımız şey yalnız zaman değil; liberal müesses nizamın kıvrıla kıvrıla tarihe bırakıldığı deridir. Kapitalist ilişkilerin örgüsünden türeyen siyasal biçimler, deri değiştirirken özünü korur. ABD'deki metamorfoz, yalnız iç düzeni dönüştürmekle kalmıyor; kapitalizmin tarihsel yönelimini açığa vurup rejimlerin ideolojik içeriklerini yeniden biçimlendiriyor. Faşizm, neofaşizm, yeni muhafazakârlık, beyaz üstünlükçülük, ırkçılık, otoriter neoliberalizm... Dünya sermaye ağının mihverindeki, kapitalist ideolojinin ithalatçısı ABD'ye bakmak bu yüzden elzem. Bir Bir Almanyalı metal grubunun alaycı biçimde hicvettiği gibi: "Hepimiz Amerika'da yaşıyoruz!" Üstelik "Amerika şahane bir yer!"

Metamorfozun içinden bakış

Temmuz 2025'te yürürlüğe giren Koca Şahane Bir Yasa (One Big Beautiful Bill), rejimin yapısal karakterini kristalize etti: üst sınıflara

vergi indirimlerini kalıcılaştırdı; sosyal programları budayıp işçi sınıfını kırılanaştırdı; fosili teşvik edip çevre korumayı gevşetti; bütçeyi savunma ve iç güvenliğe yöneltti. Milyonlarca yoksulun sağlık ve gıda yardımlarını tırpanlamaktan da geri durmadı. Ama olsun; aynı zamanda bu yasa, silah susturucuları için uygulanan 200 dolarlık vergiyi de kaldırıyor. Artık okullar

larla mahalle mahalle dolaşan ICE ekipleri on binlerce kişiyi gözaltına aldı; hedef günde 3 bin, yılda 1 milyon sınır dışı. Sokak tepkisi büyüye de aygıt pervasızca işliyor. Bütün bunlar olurken "resmî" yurttaşların küçük bir azınlığı avuçlarını dolduruyor. Avuçlar dolsun diye yeni rejimin Ruh'u sermaye ideolojisine sirayet ediyor, onu son biçimine kavuşturuyor.

sal denetimi büyüten yapay zekâ tahayyülü alıyor; Palantir bu "vatansever kapitalizm"nin tipik siması. Salt pazar için değil, imparatorluk için teknoloji üreten bir Vadi'nin zamanı çoktan gelmişti ve sermaye sınıfı zaten buna hazırды. Savunma Bakanlığı'nı "Savaş Bakanlığı"na çeviren Trump içeride toplumu eğip büken bir militarizmi meşrulaştırıyor: "şişman generallere savaş", "woke çöplüğü"nü tasfiyesi, "en yüksek erkeklik standardı"; bir dizi generali önüne toplayarak yeni dönemi izah eden Trump'ın ve "Savaş Sekreteri"nin söylemlerini bunlar oluşturuyor. Erkekliğin, itaatin, disiplinin ve vahşetin çığırt-

kanlığı ABD departmanlarının koridorlarında yankılanıyor. Bunlara karşılık sokaklarda ise yankılanan: "Ne Krallar, ne Tahtlar, ne Taclar — İktidar halka aittir! Faşist bir ABD'ye hayır!" Ülkenin dört bir yanından 7 milyona yakın ABD'li yurttaş Ekim ayında ki "Krallara Hayır" protestolarında bunları dile getiriyordu.

sessizce, ağır silahlarla taranabilir... Yasa, göç rejimini de sertleştirdi. 11 Eylül sonrası Bush tarafından kurulan Göçmenlik ve Gümrük Muhafaza Dairesi (ICE), hiç olmadığı kadar yetkiye ve kaynağa kavuştu; doğrudan payı yaklaşık 30 milyar dolar, göç-sınır kompleksinin toplam fonu 170 milyar düzeyine çıktı. Bu rakamlar kâğıtta kalmadı: ağır silahlar ve taktik araç-

Liberal kimlikçilikle krizleri "içerme" stratejisinin iflas ettiği bu atmosfer, yeni Ruh'un sahnesi: Onur Ayı'nda logolarını gökkuşağına boyayan şirketler değil, ürünlerini "düşmanı korkutmak—gerekirse öldürmek" için pazarlayan, devlet-sermaye birlikteliğini açıkça ilan eden bir blok öne çıkıyor. "Woke yalanlarla" beslenmiş yapay zekânın yerini, gözetim aygıtlarını ve toplum-

Trump'ın Ukrayna pazarlığı

Efecan Özcan

Doğu Avrupadaki emperyalist çatışma üçüncü yılını geride bırakıp dördüncü yıla yaklaşıyor. Savaşın gidişatını artık cephedeki hareketlilikten çok, uluslararası siyasetin arka odalarındaki diplomatik krizler belirliyor. Büyük güçler birbirine üstünlük kurmakta zorlanıyor, barış anlaşmasına yanaşmıyor; bütün yük ise emekçi halkların omuzlarına biniyor.

Trump, Putin ve Zelenskiy denklemi

Rusya, Donetsk ve Zaporijya'da yavaş ama sürekli ilerlerken, Ukrayna ordusu insan ve mühimmat açığıyla boğuşuyor. Rusya'nın, Ukrayna'nın enerji altyapısına yönelik saldırıları artırması, savaşın maliyetini Ukrayna halkına yükleme ve direnişi kırma stratejisinin bir parçası. Rusya, kaynakları güvence altına alma kararlılığını gösteriyor. Bu dengeyi kendi kapitalist çıkarları lehine bozmaya odaklanan ABD Başkanı Donald Trump'ın Ukrayna politikası ikircikli. Trump'ın Putin ile planladığı Budapeşte zirvesinin iptalinin sebebinin, Moskova'nın ilhak edilen topraklardan taviz vermemesinden kaynaklandığı iddia ediliyor. Bu durum, Trump'ın barışı sağlamaktan çok, en kârlı sermaye pazarlığını yapmayı hedeflediğini ortaya koyuyor. Trump, Zelenskiy ile yaptığı görüşmelerde hem barış çağrısı yapıyor hem de Rusya ateşkesi reddederse Ukrayna'ya uzun menzilli Tomahawk füzeleri gönderebileceğini açıklıyor. Şimdilik bu seyir füzelerinin Ukrayna'ya teslim edilip edilmeyeceği belirsiz. Tabii bu füzelerin savaşa dahil olması kelimenin gerçek anlamıyla bir üçüncü dünya savaşına neden olabilir. Bu tehdit, Ukrayna'yı kendi şartlarına zorlamanın ve Rusya üzerindeki baskıyı artırmanın aracı. Trump, Ukrayna'ya yardımı kesme tehdidiyle Avrupa'yı daha

fazla mali yüke zorluyor ve Rusya ile Ukrayna'nın yeraltı kaynakları üzerinden kendi sermayesine kâr payı talep etmeyi amaçlıyor. Bu, Ukrayna'yı iki büyük emperyalist güç arasında bir pazarlık kozu olarak gören tipik bir emperyalist pragmatizm örneği. Pazarlıkların ortasında kalan Ukrayna Cumhurbaşkanı Zelenskiy, büyük güçlerin arasında sıkışmış durumda. Cephedeki durumun "çok ama çok zor" olduğunu kabul etmesi, Ukrayna'yı hem sahada hem de müzakere masasında zayıflatıyor. Trump'ın nadir metal madenleri karşılığında yardım teklifleri gibi durumlar, Ukrayna yönetiminin bağımsız karar alma yeteneğinin kısıtlandığını gösteriyor. Zelenskiy'in stratejisi, artık mümkün mertebe toprak tavizi vermeden "adil bir barış" arayışına kayıyor.

Türkiye'nin riskli manevrası

Savaşın tüm aktörleri; Rusya, ABD ve Ukrayna kendi çıkarları doğrultusunda hareket ediyor. Bütün bu entrikaların ve çatışmaların tek bir sonucu var: Fatura, her zamanki gibi, Ukraynalı, Rus ve dünya genelindeki emekçilere kesiliyor. Türkiye'nin dış siyaseti de bu rekabetin ortasında, riskli bir manevra deniyor. NATO üyesi olmasına rağmen, Batı'nın yaptırımlarına tam katılmıyor ve Rusya ile olan hayati ekonomik bağlarını koparmıyor. Bu siyaset, görünüşte "denge" kurmaya çalışsa da aslında hükümetin ve sermayenin çıkarlarını maksimize etme ve bölgesel nüfuzunu sürdürme hedefinden başka bir şey değil. Enerjideki yüksek bağımlılık ve artan fiyatlar, bu riskli siyasetin en büyük yükünü Türkiye'deki işçi sınıfına ve ezilen halklara enflasyon ve geçim sıkıntısı olarak yüklüyor.

İktidarın mega projeleri ve su kıtlığı

Türkiye’de gündem, yetiştiremeyecek kadar hızlı bir şekilde neredeyse saat başı değişiyor. Bu gündemler, yakın geleceğimizle ilgili bir an önce önlem alınması gereken pek çok sorunu çoğu zaman gölgede bırakıyor. Bunlardan en önemlilerinden biri de su kıtlığı.

İrem Serim

Meteoroloji Genel Müdürlüğü 2025 yılına ait su raporunu yayınladı. Bu rapora göre, Türkiye genelindeki 12 aylık yağış verileri, son 52 yılın en düşük seviyesine indi. Marmara Bölgesi’nin tamamında orta ve üzeri şiddette meteorolojik kuraklık yaşandı. Bu, önlem alınmazsa büyük şehirlerde 2030 yılında içme suyunu erişimde ciddi sorunlar yaşanacağı anlamına geliyor.

İklim krizinin “gelecek” ile özdeşleştirilen etkileri özellikle Türkiye koşullarında her gün doğrudan hissedilen bir gerçekliğe yerini bıraktı. Yukarıda bahsi geçen rapor, Türkiye’de bölgesel su fakirliğinin çoktan başladığını gösteriyor. Peki bu su krizi, iklim krizinin “doğal” bir sonucu olarak kaçınılmaz mı? Bu sorunun cevabı iklim krizinin asıl sebebi olan kapitalist düzenin ve neoliberal politikaların Türkiye’deki durumuna bakılarak kolayca anlaşılabilir.

İktidarın mega projeleri
AKP iktidarı, devletin ulaştırmaktan sorumlu olduğu temel bir hak olarak suya erişimi baraj projeleriyle siyasi vitrin projeleri hâline getirdi. Bu yolla barajlar hem kalkınmacı söylemin hem de seçim stratejisinin bir parçası oldu. AKP, ilk 10 yılında bu doğrultuda 250’ye yakın baraj inşaatına başladı. Baraj açılışları miting havasında yapıldı. Seçimlerde barajlar; ucuz enerji, tarımsal kalkınma, istihdam gibi pek çok vaatle birleştirilerek propaganda kampanyalarına dönüştürüldü. 2010-2015 yılları arasında, enerjide dışa bağımlılığı bitirme ve milli enerji söylemleriyle bu projeler “mega barajlar” yapmaya evrildi. Hasankeyf bu dönemde sular altında kaldı. 2015’ten sonra, altın bir anahtar gibi sunulan bu projeler ışığını kaybetti. Baraj doluluk oranları ve çevresel zararlar daha çok gündeme gelmeye başla-

dı. Geniş bir çerçeveden incelediğimizde büyük şehirlere su taşımak için çevre illere yapılan barajlar, o bölgedeki su kaynaklarının büyük şehirlere “çekilmesi” anlamına geliyor. İnşa edilen her barajın 30 ila 100 yıl arası değişen “planlanan” bir ömrü var; ancak baraj yapımıyla doğal ekosistemi bozulan ve kendini yenileyemeyen su kaynakları, planlanandan çok daha önce işlevsiz hâle geliyor. Kısa vadede bir çözüm gibi sunulan bu projeler, uzun vadede büyük şehirler için küçük şehirlerdeki su kaynaklarının feda edilmesi anlamına geliyor. Sonuç olarak büyük şehirler göç artıyor ve yüksek nüfus daha fazla su ihtiyacını beraberce karşılıyor.

Rant odaklı politikalar ve ekolojik yıkım

Bu yaz İzmir’de ve turistik şehirlerde günlerce yaşanan su kesintileri de bununla bağlantılı. Turistik bölgelerde su planlaması, kayıtlı nüfusa göre yapılıyor. Örneğin Antalya’da 2,7 milyon nüfus var; ancak yazın bu nüfus 14 milyona çıkıyor. Hâlihazırda var olan su kaynaklarının ve inşa edilen barajların toplam kapasitesi bu nüfusu kar-

şılamıyor. Buna rağmen rant için daha çok alan imara açılıyor. Ormanlık alanlar kesilip betonla kaplandıkça yağışlar yer altına ulaşmıyor ve su kaynakları kendini doğal olarak yenileme işlevini yitiriyor. Bu durum, daha dengesiz yağışlara ve kurak aylara daha keskin şekilde hissedilmesine sebep oluyor. Görüldüğü gibi su kıtlığı “doğal” bir sonuç değil; devlet tarafından yapılan “planlı” bir seçimin sonucu. Her fırsatta yaşamı korumak yerine yıkımı seçen iktidar, örneğin Kanal İstanbul projesini gerçekleştirirse İstanbul’un beslendiği ana su havzası kuruyacak. İstanbul’da günlerce süren su kesintileri yaşanacak ve çevre şehirlerin tarım sistemi çökeceği için gıda fiyatları daha da yükselecek. Bu aslında bize ekoloji mücadelesinin yükseltilmesinin önemini gösteren en bariz örneklerden biri çünkü iklim krizinin etkilerini hafifletmek için öncelikli olarak yeni teknolojilere veya karmaşık planlara değil, rant için yaşamı yok sayan bu anlayışın durdurulması için bütüncül bir mücadelenin yükseltilmesine ihtiyaç var.

Çocukluğun bir bedeli var

Sedanur Uğur

İktidar adım adım çocuk politikasını örüyor. O adımlarından biri de kamuoyuna taslak olarak sunulan 11. Yargı Paketi. Paket birçok düzenlemeyi içerirken çocuklara dair de 4 madde var. Çocuklarla ilgili dört maddeden özellikle birincisi 15-18 yaş çocukların yetişkinler gibi yargılanmasını içeriyor. 1-15-18 yaş çocukları için ceza sürelerinin arttırılmasının yanında “suç”un ağırlığına göre olduğunda çocuklar, çocuk sayılmayarak yaş küçüklüğü indiriminden faydalanamayacaklar. 2-Örgütlü bir yapının içinde hareket ederek “suç” işlendiğinde yine cezaların arttırılması hedefleniyor. 3-Çocuk hükümlüler için eğitim evlerine gitmeden kapalı ceza infaz kurumlarında cezaların başlaması. Öncesinde eğitim evlerinde başlayan süreç çocukların kapalı cezaevlerinde başlaması hedefleniyor. 4-Bir önceki maddeye bağlı bir düzenleme; kapalı cezaevinde tutulan çocuklar “iyi hâali” sağlanmadığı takdirde eğitim evine gitmesi 6 ay geciktirebilecek. Başta söyleyelim 18 yaşına kadar her insan çocuktur. Ve bu Türkiye’nin de imzacısı olduğu uluslararası sözleşmelerle garantilenmiştir. Yukarıdaki maddeler çocuk koruma politikalarına ve çocuk haklarına tamamen aykırıdır. Kapalı cezaevleri çocukların gelişimlerini ve eğitimlerini devam ettiremeyeceği kurumlar olduğu kadar bu cezalandırma sisteminin çocukları hayata kazandırmaktan çok çocuğun suça daha yoğun ilişkileneceğine neden olacak.

Peki neden böyle bir yasa?

Toplumsallaşan şiddet ve suç oranların yükselmesi, toplumdan bağımsız olmayan çocukları da etkiliyor. Geçim kaynağı olarak hırsızlığı yönelen, şüphe uyandırmadıkları için uyuşturucu ve çete ağlarına katılan, katılmasalar dahi mahallede gördükleri ve her yerde parlatılan çetelere-çete liderlerine özenerek hareket eden çocuklar vd. Çünkü iktidar kendi yarattığı suç ve çete düzenini anca böyle yönetebilir. Yoksul, işçi mahallelerinin içerisinde barındırılan çetelerin ve baronların işini yaptırdığı insanlar çocuklar ve gençler oluyor. Yoksulluğun içine doğan çocuklar ya çalışıyorlar ya da çetelerin içine çekiliyorlar. Çocukların korunmasını, güçlenmesini sağlamak yerine suça sürüklenen çocukları daha fazla cezalandırarak, cezaevine koyarak kendi yükümlülüklerini perde arkası yapan iktidar böylelikle “kolay” a kaçıyor. Yarattığı faşizmin bedelini çocuklara ödetmek istiyor.

Suçta sürüklenen çocuk

Suçta sürüklenen çocuk bir sonuçtur. Hangi davaya bakılırsa bakılsın önlem, koruma ve güçlenme politikaları uygulansa birçok “suç”un açığa çıkmayacağı görüldü. “Suç” açığa çıktığında ise yalnızca çocuklar yargılanıyor. Oysa her suça sürüklenmenin arkasında sıralı hak ihalleri vardır, bir sorumluluk zinciri vardır. Bunu fark etmek ve önlemekyle görevli olan devlet bu hak ihallerinden sorumludur. “Suç” açığa çıktığında ise çocukları toplumdan kopararak değil ilk önce “suç”un nedenlerini ortadan kaldırarak ve psikososyal destek alabilecekleri, eğitimlerine devam edebilecekleri, gelişimlerine uygun mekânlarda tutulmaları gereklidir.

Her şeyin başı yoksulluk!

Zenginler özel okullar, kurslar, eğitici oyuncaklar vd. ile bir tür çocukluğu satın alırken yoksullar ise çocuk olmanın bedelini işçilikle, pis okullarda susuz ve aç eğitim görmeye, sokakta su satmayla, çetelere karışmakla ödüyor. Evet çocukluğun bir bedeli var; fakat, çocuk hakları evrensel olduğu kadar aynı zamanda da sınıfsal. Zenginler ve yoksullar çocukluğun bedelini farklı ödüyor. O yüzden sosyalistlerin ve sendikaların çocuk hakları mücadelesini sahiplenmesi şart.

1960’tan 2025’e Kelebekler’in yolunda

25 Kasım 1960’ta, Dominik Cumhuriyeti’nde diktatör Trujillo rejimine karşı mücadele eden Mirabal Kardeşler nam-ı diğer “Kelebekler” rejimi tarafından katledildiklerinde, erkek şiddetinin yalnızca evin içinde değil, devletin sınırları içinde de hüküm sürdüğünü tüm dünyaya gösterdiler.

Zeynep Eda Berfin Tozlu

O günden bugüne Mirabal’ın yolunda kadın kurtuluş mücadelesinin bayrağını taşıyan kadınlar olarak hâlâ erkek şiddetiyle, erkek devlet şiddetiyle mücadele etmeye, çarpışmaya devam ediyoruz. Bugün dünyanın dört bir yanında yükselen faşist, milliyetçi ve muhafazakâr dalga, kadın düşmanı politikaları küresel bir norm haline getiriyor. Amerika’da 2022 yılında anayasa ile korunan kürtaj hakkı eyaletlerin kararına bırakıldı. Bununla birlikte geline aşamada kürtajın tamamen yasak olduğu pek çok eyalet mevcut. Aynı şekilde Macaristan ve Polonya’da da kadınlara ve LGBTİ+’lara yönelik pek çok baskıcı, nefret söylemini körükleyici yasa tasarıları sık sık gündem oluyor ve kabul ediliyor. Türkiye’de AKP-MHP iktidarının kadın ve LGBTİ+ karşıtı yasalarını da bu küresel dalganın yerel yansımalarından biri olarak görmek gerekiyor. 2025’in Aile Yılı ilan edilmesinden hemen önce soyadı hakkımıza yönelik bir saldırıyla karşımıza çıkan iktidar aradan geçen bir yılda pek birçok hamle ile kadınların kazanılmış haklarına yönelik politikalarına devam etti. Aile Bakanlığı kurumlarına toplumsal cinsiyet kavramıyla ilgili -tehdit oluşturduğu öne sürülerek-

bir belge göndererek bu kavramın kullanımını yasakladı. Diyanet’in Cuma hutbelerinde kadınların miras hakkıyla, giyimiyle ilgili söylediklerine ve halkı bu konuda doldurmaya çalıştığına şahit olduk.

Kadın haklarına yönelik saldırılar ve direniş

Şimdi ise 11. Yargı Paketi diye bir garabetle çıkıyorlar karşımıza. 11. Yargı Paketi kadınlardan doğru-yaşamına

11. Yargı Paketi kadınların doğrudan yaşamına yönelik tehdit oluşturan bir tasarı olarak önümüzde duruyor.

yönelik tehdit oluşturan bir tasarı olarak önümüzde duruyor. LGBTİ+’ların varlığını reddeden, baskıcı ve nefret saçan yaptırımları hayata geçirmek istiyorlar. Nafaka hakkı, miras hakkı, şiddet ve cinayet davalarında haksız tahrik, iyi hal indirimleri gibi kadın düşmanı politikalarla erkek yargı biz kadınların karşısına dikiliyor. İktidar kadınların en çok ailenin içinde şiddetle karşı karşıya kaldığını ve bu erkekler

tarafından katledildiğini biliyor. Katledildiğini bilmesine rağmen arabuluculuk/uzlaşma gibi bir sistem getirmeye çalışarak sorunların ailenin içinde çözülmesi gerekliliğini vurguluyor. “Kutsal aile” içinde kadınlar “iyi eş, fedakâr anne” rollerine hapsedilerek kadının ev içi emeği ve görünürlüğü silikleştirilmeye çalışılıyor. AKP-MHP iktidarı, faşizmi kurumsallaştırırken toplumsal muhalefetin dinamizmini oluşturan tüm kesimlere herkese karşı saldırı konseptini benimsemiş kuşanmış durumda; bu saldırının en büyük hedeflerinden biri ise kadınlar. Bizler iktidar tarafından bize dayatılan makbul kadın formlarına sığmayan, emek sömü-

rüsüne, tacize, tecavüze karşı hayatın her alanında mücadele eden kadınlarız. Ve elbette tüm bunları meşrulaştırmaya çalışan iktidarın 11. Yargı Paketi ile ne yapmaya çalıştığını farkındayız. Haklarımızdan, hayatımızdan vazgeçmeyeceğimizi sokaklarda meydanlarda haykırmaya devam edeceğiz. Emegimiz ve bedenimiz üzerinden yürütmeye çalıştıkları politikaların, sömürü düzenine karşı direnişin en önünde mücadeleyi büyültmeye devam ediyoruz. Bizleri açlık, yoksulluk ve şiddet sarmalında adeta yok etmeye çalışan bu iktidara karşı bir kere daha 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Uluslararası Mücadele Günü’nde Türkiye’nin dört bir yanında sosyalist feminist isyanımızı haykıracağız.

PARTİ'DEN

Filistin için sokağa, eyleme

6 Ekim'in yıl dönümünde başta İstanbul olmak üzere ülkenin pek çok yerinde sokaklar, meydanlar doldu ve binler Gazze üzerinden gerçekleşen Orta Doğu'nun emperyalistler tarafından yeniden dizaynına karşı çıktı. AKP-MHP koalisyonunun İsrail ile devam ettirdiği ticaretin teşhir edildiği gösterilerin merkezi Taksim Meydanı'ndan Dolmabahçe'ye yapılan yürüyüşü.

Grevler de mücadele de yayılıyor

Sermayenin çıkarlarına göre oluşturulan OVP ve bu doğrultuda oluşturulan zam oranları yoksulluğu derinleştirirken işçi sınıfı üretimden gelen gücünü kullanarak direnci ile bu duruma karşı bir set çekiyor. Başta metal iş kolu olmak üzere grevler yayılarak büyüyor. Toplumsal Özgürlük Partisi il ve ilçe örgütleri yayılan bu grevlerin her birini sahiplenerek sermaye karşısında oluşturulan işçi sınıfı barikatını güçlendirmek için tüm gücünü seferber etmiş durumda. Gebze'de Birleşik Metal-İş'in öncülüğünde başlayan Smart Solar grevi, İzmir'de devam eden Temel Conta ve TPI Kompozit direnişi TÖP üyeleri ve milletvekili Perihan Koca tarafından ziyaret edilerek dayanışma güçlendirildi.

ÇETE DÜZENİNİ YIKALIM
DEMOKRATİK CUMHURİYETİ BİRLİKTE KURALIM

PARTİ GÖNÜLLÜSÜ OLMAK İÇİN KODU TARATIN

TOPLUMSAL ÖZGÜRLÜK PARTİSİ

toplumsal özgürlük

Sahibi ve Sorumlu Yazışleri Müdürü: Savaş Çiçek
Adres: İstiklal Cad. Balo Sok. Tokatlıyan Han No: 21 Beyoğlu
Baskı: İhlas Gazetecilik A.Ş. Merkez Mah. 29 Ekim Cad. İhlas Plaza
No: 11A/41 Yenibosna/Bahçelievler, İstanbul Tel: 0212 454 30 00

Ölümünün 54. yılında Doktor Hikmet Kıvılcımlı'yı andık

Komünist önder Doktor Hikmet Kıvılcımlı ölümünün 54. yılında yapılan etkinliklerle anıldı. Anma etkinlikleri 11 Ekim cumartesi günü Kıvılcımlı'nın mezarı başında toplanan partililerin gerçekleştirildiği etkinlikle başladı. Mezar başında dönem sözcümüz Pelin Kahiloğulları, partililer ve parti dostlarının yaptığı konuşmalardan sonra İstanbul İl Örgütü il binasında Hay-

dar Arıkuşu ve Oğuzhan Kayserilioglu'nun katıldığı bir etkinlik ile Doktor Hikmet Kıvılcımlı'nın hayatı ve düşüncelerinin bugün ile kurulduğu bağ üzerine bir söyleşi gerçekleştirildi. Etkinliklerden bir diğeri ise 26 Ekim günü İzmir İl Örgütü tarafından gerçekleştirildi. "Doktor Hikmet Kıvılcımlı ışığında Günümüz İşçi Sınıfı ve Sosyalizm Mücadelesi" başlığıyla ve yoğun bir

katılımla düzenlenen etkinlikte Sözcüler Kurulu üyemiz ve Mersin milletvekili Perihan Koca ile Tanıl Bora konuşmacı olarak katıldılar. Bir diğer anma ise yine Perihan Koca tarafından TBMM'de basın toplantısı ile gerçekleştirildi. Basın toplantısında Kıvılcımlı'nın hayatına ve bugün siyasi hayatta tuttuğu yere dair vurgu yapıldı.

İzmir Her Yer Çocuk Derneği Çocuk Fest coşkusu her yanı sardı

Her Yer Çocuk Derneği'nin düzenlediği ÇocukFest, bu yıl yaklaşık bin 200 kişinin katılımı ve Bornova Kent Konseyi'nin katkılarıyla Bornova Büyükpark'ta gerçekleşti. "Zorbalık yok, dostluk çok" tema-

siyla düzenlenen festivalde, çocuklar gün boyu oyun zamanı, eşzamanlı atölyeler ve sahne etkinliklerine katıldı. Oyun zamanında, dayanışmayı ve birlikte hareket etmeyi güçlendiren oyun istasyonlarında

vakit geçirdi. Eşzamanlı atölyelerde ise diledikleri etkinliği seçen çocuklar; sirk, dans, parkur ve resim atölyelerinde yer aldı. Günün sonunda Şubadap Çocuk konseri ve Moyo Masal Tiyatrosu sahne aldı.

PARTİ'YE

Özgür olmaya dair

Yaşadığın hayat senin istediğin mi, sana sunulan mı? Bu durum bilince çıkarılmadan asla özgür bireyden bahsedilemez.

Haydar Arıkuşu

"Kuşlar gibi özgür olmak!" Özgürlük tarihinde ilk aklı gelen söz bu olsa gerek. Metaforik içeriğiyle anlamlıdır ancak özgürlüğü tanımlamaktan oldukça uzaktır. İnsana göre, uçabilme yeteneğiyle kuşları gerçekten özgür sanırız. O zaman aynı benzetmeyi balıklar için de yapabiliriz. Suyun içinde yaşamının, nefes almanın özgürlüğünü bir düşünülse. Buradan giderek geliştirsek en özgür canlı "Karabatak/Phalacrocorax" kuşları olurdu sanırım; Karada yürüyüşü, 70 metre denize dalışı ve havada uçuşuyla geniş bir hareket yeteneğine sahip. Kuşlar, balıklar ne kadar özgür olabilirler ki? Son tahlilde, belirli zorunluluklarla yaşayan hayvanlardan söz ediyoruz. Yemini, eşini, güvenliğini bulmak için çırpınan bir canlıdan başka bir şey değiller. İradesi, seçimleri, tasarlanmış etkinlikleri olmayan ve her istediği yere uçamayan; atmosfer basıncı, iklim hareketlerine, biyolojik içgüdülerine sınırlanmış bir yaşam onlarınki. Kuşlar, balıklar, zorunluluklar dünyasına "berlendenimli" yaşamak zorundadırlar. İnsan gibi seçip değiştirmezler ve sorumluluklar taşımadan hayat sürdürürler.

Nesnelerin yanıtlan özgürlüğü

İkinci yanıt; sahip olduğun nesneler kadar özgür olacağın fikridir. Özgürlüğü kapitalist sistemin temel ideolojisi olan özel mülkiyet çerçevesinde değerlendirmek. Paran kadar özgürsündür; malın, mülkün, kariyerin kadar "özgür yaşarsın" sonucu çıkarmaktır. Kapitalizmin maneviyatı mekanikleştiren, kurutulmuş siğ mutlulukları bir yana bırakalım, aslında sermaye sahipleri paranın kölesi olarak yaşarlar. Kendi yarattığına kendisi tapar, iradesini ona teslim eder. Bir kere özel mülkiyet sahipliğinin sularından gittiğinde seni belirleyen sen değil, sermayenin yasalarıdır. Ali Koç belki de yedi Koç ailesi kuşağını besleyecek para kazanmıştır ama sermaye yasalarına göre sürekli daha fazla

para kazanır; bunun sonu yoktur. Holdinglerin Türkiye kaynaklarını sömürdükleri yetmezmiş gibi, Suriye, Filistin halklarının kaynaklarına göz dikerler ve bunların en başta gelenleri Koç Grubu gibi büyük sermayelerdir. Onlar elleri kanla, savaşla paralarını çoğaltırken, insanlığı yoksulluk ve acılara sürüklemektedirler. Bu mu özgürlük? Serbestçe yaptığımız şeyler bize yeni bağlar yaratıyorsa onu bir özgürlük olarak değerlendiremeyiz o halde. Buraya kadar olanı toparlarsak; Kapitalizmde olduğu gibi "nesnede" değil, Ya da kuşlarda ki gibi "doğallıkta" değil. Özgürlük: İrade koyup, seçimlerimizin sorumluluğunu alıp hedeflemek, yaşam alanlarımızı zı değiştirmektir.

Kapitalizm ve kendimiz olmak

Özgürlüğe dair üçüncü yanıt ise "Dilediğimce yaşamak istiyorum; benim gönlümce, bir şeye bağlı olmadan kendi kararlarımca, duygularımca düşüncelerimle mutlu olduğumca, hareket etmek istiyorum" anlayışıdır. Kendimizi bireysel olarak özgür olduğumuz şeklinde tarif edebiliriz. Sormak gerek, o "Bireyselliğim" dediniz ne kadar kendinzisiniz? Tercih ettiklerini gerçekte sen mi belirliyorsun yoksa içinde yaşadığın sistem mi? Kapitalizm kendi meta-ideolojisini her tarafa sirayet ettirmişken, biz burada ne kadar kendimiz olabiliriz ki? Hoşlanıp dinlediğin müzikler, okuduğun kitap, sevgiline sunduğun romantik ritüeller, yaşadığın kültür... Derince düşünecek olursak bunların ne kadarıyla sensin? Tamam bu hayat senin, kendin seç kendin yaşa! Kendin olmayı, ben dediğin kendini seçebiliyor musun peki? Yaşadığın hayat senin istediğin mi, sana sunulan mı? Bu durum bilince çıkarılmadan asla özgür bireyden bahsedilemez. Özgürlük, örgütlülük, sorumluluk bahsini bir sonraki yazıya bırakarak Rollo May'ın sözüyle bitirelim: "Özgürlük hedeflerimizle nasıl ilişki kurduğumuzdur."